Öcsödi Hírek

XXIV. évfolyam 171. szám | 2015. KÜLÖNSZÁM | Ára: 150 Ft

1715 – 2015.

Öcsöd újratelepítésének 300. évfordulója

Öcsöd életének talán egyik legfontosabb és legmeghatározóbb eseményét ünnepeltük idén a kerek évforduló alkalmából. Rendezvényünket november 21-én tartottuk meg.

Eljött sok öcsödi lakos, meghívásunkat elfogadva az ország minden részéről érkeztek Öcsödről elszármazottak, de jött egy kisebb küldöttség Váncsodról, itt volt Dr. Tolnay Gábor Öcsöd díszpolgára és Boldog István országgyűlési képviselő, valamint Berec Zsolt Miklós a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés alelnöke is.

Az ünnepség helyszínét, a Művelődési Házunk nagytermét a 35 éves Öcsödi Hagyományőrző Kézimunkaszakkör tagjai díszítették, régi kézimunkákkal, falvédőkkel.

Érdekes volt olvasgatni a „Házi Áldásokat”, a parasztemberek egyszerű mondásait, „velős igazságait”

A színpad előtti területen a múzeumból kölcsönvett ősi használati tárgyak, munkaeszközök, konyhai berendezési tárgyak adták a keretet, alakították hangulatossá a rendezvényünket. A kasza, ásó, csákány és talicska mellé a szakajtóba szép kockás vászonterítőbe került kenyér, alma, hagyma, sőt még szalonna is.

Az ünnepség 14 órakor kezdődött a Művelődési Házban. Osztrovszkiné Bata Gyöngyi konferanszié köszöntötte a szép számmal megjelent közönséget.

folytatás a 2. oldalon

folytatás az 1. oldalról

Az Öcsödi József Attila Általános Iskola felső tagozatos tanulóinak műsorával elkezdődött a kulturális program.
A gyerekeket Bertókné Enyedi Éva tanárnő készítette fel, aki azon híres embereket gyűjtötte csokorba, akiknek életútja valamely szakasza Öcsödhöz köthető. A prózát és a verseket, idézeteket előadták: Budai Anna, Farkas Rita, Farkas Győző, Kiss Laura és Suki Nándor 7. osztályos tanulók.

Álljon itt egy kis ízelítő a műsorukból:
„A Hármas Körös partján elhelyezkedő kis falu számos híres emberrel, művésszel, közéleti szereplővel büszkélkedhet. Közülük talán a legismertebbek a következők:
József Attila, aki a gyermekkorának pár évét töltötte itt,

Az elkövetkező sorokban József Etelka és József Attila visszaemlékezéséből idézünk néhány öcsödi vonatkozású gondolatot.

József Etelka:

Visszaemlékezés

Kisvonaton utaztunk Szarvasig, ott aztán a néni, Gombainé, aki kb. negyven-ötven éves volt, fuvaros szekérre rakott minket. Úgy éreztem, órák hosszat utaztunk ismeretlen vidéken nagy fák között. Ekkor még nem voltam soha falun, rendkívül különös volt az utazás. Megérkeztünk a házba, s Gombai bácsi ott állt az ajtóban, magas kucsmában, mint egy varázsló. Ez a ház a falu szélén volt.
Így kerültünk abba a házba ahol „két évig voltunk elvarázsolva”. A gazdáék imádkoztak és ők is lepihentek. Gombaiék rendes emberek voltak, volt szántójuk, egy kis konyhakertféléjük, két disznójuk, két lovuk, egy szekerük, de nem fuvaroztak vele. Pesten reggeltől estig kávét ittak hitelben, itt sokkal jobban kosztoltak. Reggelire például kolbászt és kenyeret kaptunk. Mégis nagy honvágyat éreztünk, hiányzott a „mama”.
Gombainét „kedves anyám”- nak kellett szólítani. Attila ezt hamar megszokta, de egymás közt megbeszéltük, hogy az igazi mamának visszük haza a malacokat. Nyáron Attila őrizte a malacokat Gombaiék kis földjén, én pedig a libákat. Énekelgettünk, én hangosan tanultam. Emlékszem egyszer Attila föl akart ülni egy nagy koca hátára, s ez nem sikerült. A másik nyáron pedig amíg őriztük a nagy disznót kilenc malaccal, Attila elaludt. Én erre mentem, hát Attila alszik s nincs disznó. Felkeltettem, felugrott, s aztán rémülten kérdezősködtünk mindenfelé, beballagtunk egész a temetőig, ott végre megtaláltuk a disznót. Arra is emlékszem, hogy ugyanakkor repült el a falu felett a Zeppelin, arra gondoltunk, jó volna, ha leszállna, és elvinne egy hízót a mamának.
Eljött a vizsga napja: Attilának az első elemiből. A templomban folyt le, mind az öt osztálynak egyszerre, s persze a szülők, rokonok jelenlétében.
Református falu volt Öcsöd, bibliai történeteket tanultunk. Könyvünk nem volt, a füzetből olvastuk az anyagot. Meg kell állapítani, hogy Gombaiék nagyon rendesen viselkedtek, s szerettek minket. Idősebbek voltak a gyerekeik, megnősültek, s azért kellett nekik a segítség.

József Attila:

Falu

részlet…

„Mint egy tányér krumplipaprikás, lassan gőzölög lusta, langy
estében a piros palás, rakás falucska.
Itt is, ott is karcsú füst - remény - tünődni, merre szálljon,
áll kicsit a kémény küszöbén és int a tájon.
Akácocskát babrál a homály. A fa telt, kicsi keble beléreszket,
csöpp sóhaja száll - levegő-lepke.
S körülem, míg elfed hallgatag a lágy borongás bokra, ugatások
némán hullanak nagy bársonyokra.
Lámpát gyújtanak az asszonyok.
És erőlködve, rángva, égbe röppenne,
mint elnyomott lélek, a lángja.
El is lobban mind. Egy fény a rét.
Az anyás hold-világa elé nyújtja kövér tenyerét egy bodza-ága.
Örök boldogság forrása mos egy rekedt, csorba téglát. Smaragd
Buddha-szobrok harmatos gyepben a békák.
A vadzab, ki kardot vont elő, fejét mélyen lehajtja. Most a

dicsőség és az erő a repedt pajta.
Benne csend van. Mintha valami elhangzott volna csengve.
Fontolni lehet, nem hallani. Nincs, csak a csendje.
S ahogy földerül az értelem, megérti, hogy itt más szó nem eshetett, mint ami dereng: eke és ásó.
Szó, mert velük szólal a paraszt napnak, esőnek, földnek.
Szó, mint szóval mondom én el azt gondos időnek.
Szó, mint csecsemőnek a mosoly. Veregetés a lónak."

Dr. Tolnay Gábor történész, nyugalmazott múzeumigazgató, Öcsöd díszpolgára.

Tolnay Gábor agrártörténész, tanár Öcsödön született 1931-ben. A Szarvasi Tanítóképző Intézet elvégzése után (1949-1950) az ELTE BTK magyar-történelem szakát (1957-1963) és ezt követően a politológia szakot (1970-1973) végezte el. Az ötvenes években tanyai tanító volt, 1962-től általános iskolai és gimnáziumi tanár, illetve igazgatóhelyettes. 1973-ban a DATE mezőtúri Mezőgazdasági Gépészeti Főiskolai Karán könyvtárvezető, majd a főigazgatói hivatal vezetője lett. 1978 és 1991 között a mezőtúri Dózsa György Gimnázium tanára és könyvtárosa, 1991-1994 a szolnoki Kárpótlási Hivatal főtanácsosa, 1994-től a mezőtúri Túri Fazekas Múzeum igazgatója, 1999-2002 a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Igazgatóságának tudományos titkára, 1988-tól a Honismeret című folyóirat Szerkesztő Bizottságának tagja volt. 2000-től címzetes főiskolai tanár, a MTA köztestületi tagja, a történettudomány kandidátusa (1994). Tudományos munkásságáért 1994-ben Csete Balázs-díjat, 1999-ben Bél Mátyás-díjat, 2000-ben Jász-Nagykun Megyéért Nagydíjat kapott. Több mint 150 tanulmány szerzője, 30 könyv társszerzője és mintegy húsz könyv szerkesztője.

Izbéki Gábor újságíró, műsorszerkesztő

1954. december 12-én született Öcsödön. 1969-1973 között a Varga Katalin Gimnázium diákja volt. 1974-1978 között a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem nemzetközi kapcsolatok szakán tanult. 1978-1980 között a Magyar Rádió külpolitikai rovatánál volt gyakornok. 1979-1980 között elvégezte a MÚOSZ Újságíró Iskolát. 1980-1981 között a Magyar Rádió munkatársa, szerkesztője volt. 1981-1983 között a moszkvai rádiónál volt szerkesztő és lektor. 1983-tól öt évig a Magyar Rádió szerkesztője és utazó riportere volt; dolgozott Fekete-Afrikában, a Szovjetunióban. 1988-1994 között moszkvai tudósító volt. 1994-1997 között a Magyar Televízió külpolitikai főszerkesztőségének vezetője volt. 1998 óta a Metro (2008 óta Metropol) főszerkesztője. 2005 óta az Ananász főszerkesztője.

Farkas Antal színész 1922. január 1-jén született Öcsödön, a Színház- és Filmművészeti Főiskolát 1952-ben végezte el. Osztálytársai Soós Imre, Váradi Hédi, Berek Kati és Psota Irén voltak.

Csaknem 60 éves vígszínházi tagsága alatt a művész, mintegy kétszáz produkcióban játszott. Emlékezetes alakítást nyújtott többek között Ibsen Kísértetek (Engstrand), Sartre Altona foglyai (Heinrich őrmester) című darabjaiban, Shaw Szent Johannájában La Hire-ként, a Cseresznyéskert Szimeonov-Piscsikjeként, a Rómeó és Júlia Capuletjeként, Molnár Ferenc Üvegcipőjének Őrmestereként vagy a Jó estét nyár, jó estét szerelem Kasznárjaként. A színházi előadások mellett számos tévé- és játékfilmben is szerepelt. A magyar filmtörténet olyan kiemelkedő alkotásaiban játszott, mint a Körhinta, a Két félidő a pokolban, a Húsz óra, A kőszívű ember fiai, A tizedes meg a többiek, a Hideg napok vagy az Egri csillagok. Jellegzetes hangjának emblematikus szinkronszerepe volt a Pityke őrmester című magyar rajzfilmsorozat Marcipán kutyája.

Csikász Lajos tanár, Első novellái az X-Magazinban jelentek meg. Az 1998-ban a Lazi Kiadónál megjelent „Időjárőr" 1999-ben elnyerte a legjobb magyar sci-fi regénynek járó Zsoldos Péter-díjat. Az „Időjárőr" folytatása, „Az Idő kalózai" 2001-ben jelent meg a Cherubion Kiadó gondozásában. 2010-ben „Töredékek" című novellája első helyezést ért el a „Most már nyitni kell - Történetek Avanából" című irodalmi pályázaton.

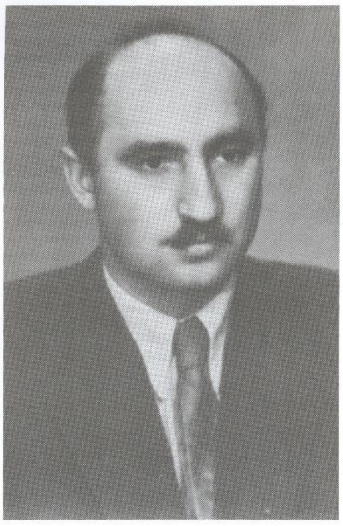
folytatás a 4. oldalon

folytatás a 3. oldalról

2013-ban jelent meg az *Anjou-lobogók alatt* sorozat nyitókötete, az „Ezüst sávok, arany liliomok” című történelmi regény, majd 2015-ben a folytatásai, a Diadalmas liliomok és az Éjszín liliomok.

Oláh Sándor író, költő.
Zalaegerszegen született, 1923-ban, bár szülőföldjének Öcsödöt mondotta, hitte, vallotta, élte, ahol övéi nézték a Körös tükrében a tovaúszó fellegeket, ha a kertmívelés pihenőiben felsétáltak a gátra. Családi indíttatásból és a természet iránti vonzalomból kertészeti akadémiát végzett. Tanárként helyezkedett el, tanítványai közül számos kiváló szakember került ki. Több verse és elbeszélése mellett könyveket is írt szakmájával kapcsolatosan. 1989-ben elhunyt, nem érhette meg, hogy versei az olvasókhoz eljussanak, s ezáltal nemcsak mint kertészt, hanem mint a mélyen érző, elhivatott embert és költőt is megismerjék.

Oláh Sándor:
A falum

„Éveken át, ha kóborló lábam
Hazavezetett;
Nyújtózkodott az akácok alatt,
S nevetett,
Ha megvádoltam korholó szavammal.
Szép, lomha testét a napsütés,
És a hideg
Cserezte barnára. – Ébredj! – Azt mondta.
– Minek?
– Zeng a világ! Nézd a többiek
Mutattam szét,
– Hogy nőnek és énekelnek -
Köpött, s azt mondta:
– A fenét. -
Rongy köntösét magára húzta,
A duzzadó erő
Rángott a testén és nem nőtt benne,
Csak temető.
Most a mezsgye béklyóit a kor letépte.
Rikkant, s kalapját feldobja az égre.
Táncra perdül, korhely mód dalol,
S piros sapkás új házaival
Integet az akácok alól.”

Ezután Molnár Bálint polgármester úr beszédét hallgathattuk meg. A beszédet teljes terjedelemben közöljük.

Tisztelt Ünneplő Közönség!

A Hármas-Körös mellett, Szolnok megye déli részén, Békés és Csongrád megyék szomszédságában fekvő Öcsöd múltja a hosszú időn át mostoha sorsú Alföld, a jobb életért és az igazságos társadalmi rendért küzdő magyar nép történetének része. A régészeti feltárások alapján tudjuk, hogy községünk területe már az újabb kőkortól fogva lakott volt, s ismerjük azt is, hogy az Árpád-korban benépesült. A mai község területén a török hódoltság előtt – a XII. századtól fogva a XVI. század közepéig az oklevelekben név szerint is említett – öt település állott fenn, amelyek lakossága a hadak járása idején a közelebbi és távolabb nagyobb helyekre futott, de amint lehetett, visszatért szülőhelyére szétrombolt otthona újjáépítésére. A Rákóczi-szabadságharc és az azt követő zűrzavaros időszak után a rövid időkre elmenekült öcsödiek földesurukhoz, Rhédey Mihályhoz fordultak 1714. május 11-én hogy Öcsödöt újra – immár végleg – visszatelepültek. A Rhédey család 1580. óta birtokolta a falut. A visszatelepülés 1715-ben minden bizonnyal meg is történt, mert 1715. február 6.-án kelt levelében Comet József szegedi királyi kamarai jószágigazgató az öcsödiek kérésére eltiltotta a túriakat, kürtieket, szentesieket, hogy Bábocka, Fehéregyháza és Tatárszállás pusztákat használják.
A királyi kamara nem ismerte el a Rhédey család birtokjogát Öcsödre vonatkozóan. Az alig lakott békés vármegye is csak 1715. július 23-án kezdte meg működését. A királyi kamara semmibe véve a Rhédeyeket, 1720-ban Öcsödöt más békés

megyei helységekkel és pusztákkal együtt királyi adományként Harruckern János Györgynek adta (mellszobra Szarvason az Árpád Szálló melletti parkban található). Harruckern János György eredetileg a Habsburgok katonai élelmezési biztosa volt – a rossz nyelvek szerint pékként kezdte pályafutását. A bécsi királyi udvar érdemei elismeréseképpen adta neki az akkor még majdnem lakatlan Békés vármegyét, s kapott főnemesi rangot is. Miután Öcsöd hamarabb visszatelepült, mint a Harruckern uradalom többi része, így Öcsöd esetében nincs szó telepítésről.

Településünk megmaradt színmagyarnak és reformátusnak. Békés vármegyében nagyszámú szlovák, kisebb részben német, szerb és román betelepítés zajlott. A Harruckern uradalom részeként Öcsödön újra visszaállt a jobbágyi függőség, amit a helyiek nehezményeztek a korábbi kun kiváltságos jogállás után. Így nem lehet azon csodálkozni, hogy 9 öcsödi is csatlakozott az 1735-ben kitört Szegedinac Péró - féle felkeléshez. A lázadás az adók és a földesúri szolgáltatások miatt tört ki. Péró a marosi Határőrvidék szerb katonája volt. Ők is csatlakoztak ehhez a megmozduláshoz, mert a katonai szolgálat mellett adófizetésre kötelezték őket is. A felkelést leverték.

A falu 1714-15-ös visszatelepülésével újra megindult a református gyülekezet élete és a helyi oktatás is (az oktatási hálózatot az 1948-as államosításig a református egyház látta el). A bizonytalan idők kezdetleges hajlékát idézte a nád (patics) falazatú templom, melyet kívül-belül betapasztottak, meszeltek. A nádból készült templomot 6 év után fa-, majd 1766-ban kő fundamentumra épült vályogtemplom követte. II. József türelmi rendelete tette csak lehetővé, hogy a protestánsok, így a reformátusok is kőtemplomokat építhessenek. Ma is fennálló templomunkat 1784-89 között a kecskeméti Fischer Boldizsár építette. A tornyot fia Fischer Ágoston építette 1804-ben (utóbbi a Békésszentandrási református templom építője is). A torony mai formáját csak 1856-ban kapta – ez az évszám látható a torony korlátján is. A 1700-as években Öcsöd nagy juh-, marha- és sertés állományáról is híres volt. A mostaninál is nagyobb határt rideg állattartással hasznosították. A földművelés a Körös és a különböző erek gyakori kiöntései miatt kevésbé volt jellemző.

A halászat viszont a Körös – szabályozás lezártáig jelentős volt.

A felemelő és példamutató ragaszkodás biztosította, nem egyszer óriási áldozatok és emberi megalázások árán (az 1620-as évektől az öt korábbi falu helyett már csak Öcsöd képében) a lakosság, a termelő munka fennmaradását, folyamatosságát – a török elleni majd később a kuruc időkbeli háborúskodások miatt többször megismétlődő menekülések és hazatérések közepette.

Az 1714-ben kapott engedély alapján a mostani Öcsödöt megalkotó, visszatérésükkel újra benépesítő elődeink és az őket követő nemzedékek életét a különböző irányú, szakadatlan küzdelmek töltötték ki. Le kellett győzniük a Körös árvizeit, művelhetővé kellett tenniük a tájat, meg kellett védeniük a közösség összefogásával a település érdekeit a földesurakkal, a vármegyével, a hatalmaskodókkal szemben. A nagy újrakezdést jelentő 1700-as évek, a jobbágyi kötöttségek majd az elmaradottság ellen küzdő XIX. századot követő jelen évszázad Öcsöd esetében is két nagy szakaszra vált szét: az 1944. október 7-én történt orosz bevonulás előtti és az azt gyökeresen más tartalommal folytató szakaszra. A német megszállás utáni évtizedekben – két véres világháború árnyékában – községünk életét is a nagy társadalmi feszültségek, a dolgos kezű rétegeket sújtó nyomorúság, a haladás itt-ott felcsillanó mozaikjai ellenére az elmaradottság jellemezte.

Községünk 1950-ig Békés megyéhez tartozott, azóta Szolnok megye része. A nagyüzemi mezőgazdaság kialakulása, az iparfejlesztés átformáló hatása előtt Öcsöd kapcsolatai megosztottak, egymást keresztezték. Az utóbbi évtized fejlődése a vonzásviszonyokban egyértelműbb helyzetet teremtett: Öcsödöt Kunszentmárton városhoz köti a legtöbb szál. Községünk története 1950-ig egyszerre része Békés és Szolnok megye históriájának.

Az utolsó 30 év történetéről leghitelesebben talán én tudok számot adni, mint aki alakítója voltam a képviselő-testülettel a történteknek. 1985-ben Öcsöd lakosságszáma 4800 fő volt, ami sajnos azóta is fokozatosan csökken. Az egész településen összesen két utca szakaszon volt szilárd burkolatú út 800 m hosszúságban. Az ivóvíz rendszer már akkor ki volt építve. Az iskolai oktatás négy telephelyen történt, egy telefonhívásra néha fél napot kellett várni.

Az emberek általában mezőgazdaságból éltek, nem volt ennyire rohanó az élet, mint manapság, kedvezőbbek voltak a megélhetési lehetőségek, az emberek jobban gondoskodtak magukról.

A falu fejlesztésénél a lakosság jogos igényeit vettük figyelembe és így készítettük el a terveket. Az egyik legfontosabb feladat volt a szilárd burkolatú utak és egy új ravatalozó építése, valamint egy fedett búcsúztatóhely kialakítása a Váncsodi temetőben. Szükséges volt a szeméttelep és a Váncsodi temető szilárdburkolaton történő megközelítésének biztosítása is.

Ezek az utak épültek meg leghamarabb, majd a közintézményekhez vezető utakkal folytattuk. Figyelemmel voltunk arra, hogy minden fontosabb fejlesztés pályázati támogatással valósuljon meg. Fontos feladatnak tartottuk a közterületek rendben tartását is.

A rendszerváltás jelentős változásokat hozott a tulajdon viszonyokban és a közigazgatásban is. Létrejöttek az önkormányzatok és megválasztásra kerültek a képviselőtestületek. A privatizációval átalakult a birtok rendszer, a földek kiosztásra kerültek. Ezzel a helyi mezőgazdasági termelőszövetkezet megszűnt, mint a legnagyobb foglalkoztató a településen. Az ott dolgozó emberek nehezen vagy egyáltalán nem találtak munkát. Az önkormányzatnak a sok munkanélküli és a sok segélyezett ellátása nagy terhet jelentett és jelent ma is.

A mindenkori képviselőtestülettel minden évben elkészítettük a fejlesztési terveket és a költségvetést. Az útépítésekhez a saját erőt legtöbbször a lakosság segítségével teremtettük elő. A legkritikusabb szakaszokon felújítottuk a belvízelvezető csatornákat.

folytatás a 6. oldalon

folytatás az 5. oldalról

Bővítettük az ivóvízellátó rendszert, új kutat fúrattunk és új víztornyot építtettünk. A közvilágítást energiatakarékos lámpatestekre cseréltük az egész faluban. Az önkormányzat összes intézményében szintén energiatakarékos lámpatesteket szereltünk fel. A lakosság igényeinek megfelelően 1994-ben vezetékes gázhálózat kialakítása történt meg.
Kiépült a telefonhálózat az egész településen és ezzel együtt nagyon sok lakásba eljutott az internet és a kábel televíziós szolgáltatás. Intézményeinket energiatakarékos szemlélettel felújítottuk.
1990-ben második világháborús emlékművet építettünk lakossági összefogással.

Petőfi szobrot, kopjafákat állítottunk az Aradi vértanúk tiszteletére a Kossuth téren, nemzeti ünnepeink megünneplésének méltó helyeként.

2000-ben bezártuk a szeméttelepet és megszerveztük a rendszeres szemétszállítást.
2006-ban szippantott szennyvíztisztító telepet építettünk. Ebben az évben lakossági összefogással és katonai segítséggel sikerült megmenteni a falut az évszázad árvízétől.
Hosszú előkészületek után elkészült a szennyvízcsatorna rendszer az egész településen.
Az önkormányzat összes intézményére napelemet szereltünk, biztosítva ezzel az önálló áramellátást.
2014-ben megtörtént a szeméttelep rekultivációja.

Elkezdődött az Uniós szabványnak megfelelően az ivóvízminőség javító program, ennek keretében két új kutat fúrattunk és új víztisztító technológiát alakítottunk ki.
A fejlődés útján tovább akarunk haladni, új tervekkel készülünk a második Uniós ciklus támogatásainak igénybevételére. Továbbra is a lakosság életminőségének javítására törekszünk.
Remélem, hogy a mai ünnepi megemlékezés segíti az utódokat abban, hogy 300 év múlva újra megemlékezzenek Öcsöd újabb 300 éves történetéről.

Köszönöm figyelmüket.

Molnár Bálint polgármester úr beszéde után a műsor következő programjaként az Öcsödi József Attila Általános Iskola alsó tagozatosai következtek:
Az általános iskola 4. osztályos tanulói ünnepi műsorukban az öcsödi házasságkötési szokásokat elevenítették fel. Révész Antal 1929-től 1968-ig tevékenykedett vőfélyként a faluban. Az ő rigmusaiból állították össze műsorukat Osztrovszkiné Eszteró Ildikó és Rózsa Éva tanítónők. A szereplő gyerekek névsora: Bankó Bianka, Borbély Bence, Budai Dániel, Fazekas Regina, Jakab László Patrik, Kiss Erika, Kiss Zoltán, Kolompár Sándor, Kovács Attila Herceg, Molnár Maxim, Radácsi Róbert, Szűcs Roland, Török Balázs, Török Virág, Vigh Milán.

Révész Antal
Vőfély

Bokréta kikérés
Íme, megjelentem a rendelt órára,
Vőlegény uramnak parancsolatára.
A kedves Mennyasszonyomnak ne essen kárára,
Amit tőle kíván szíve főbírája.
Adja ide nekem az én címeremet,
Pántlikámat, bokrétámat.
Meg a keszkenőmet, hogy én is tehessem kötelességemet
Szerényen járhassam be a vendégeket.
(Bokréta megköszönés és Mennyasszony ház hívása.)

Köszönöm kedves Mennyasszonyom
A szíves barátságát, mert tőlem
Nem sajnálta ezt az ajándékát,
De a hatalom szolgálatomban
Érte eleget nem teszek a jó Isten
Fizessen meg az égből Tinektek.
De mielőtt célunknak kezdetét elérnénk,
Hogy szolgálatomban itten is eljárnék
Kiss János uram általam kéreti
E ház minden tagját tőlem tiszteltetni,
Hogy az ő János fiának a jelenlévő
Mennyasszonyunkkal való egybekelési
Ünnepélyére a templomba való elkísérésére
A házánál tartandó kisvacsorára
És az azt követő víg mulatságra
Megjelenni szíveskedjenek szombaton délután
Egy órára mind, azok kik e házhoz tartoznak.

Vendéghívás
Ez érdemes házban barátsággal léptem
Mivel Kiss János uram kiküldöttje lettem
Kiss János uram általam kéreti
Ez érdemes ház lakóit tőlem tiszteltetni,
Hogy az ő János fiának Nagy Juliskával
Való egybekelési ünnepélyére.
Az esküvőre való elkísérésére
A házánál tartandó kisvacsorára
És az azt követő víg mulatságra
Megjelenni szíveskedjenek
Szombaton egy órára mindazok
Kik ezen házhoz tartoznak.

Koszorúslegény vagy leányhívás
Tégedet pedig István vagy Katóka
Koszorús Legénynek, Leányoknak kéret ezen ifjú
Jegyes pár és én is kérlek, fogadd el
Tőlünk ezen kérelmüket és szombaton
12 órára a vőlegényes háznál
Megjelenni szíveskedjél.

Násznagyhívás
Áldassék az Isten dicsőséges neve
Aki mindnyájunknak vígságára leve
Vőfélye vagyok egy hű jegyes párnak
Kik ez életbe még külön úton járnak
De majd eggyé forrnak, Isten úgy akarja
Míg csak őket a sírhantja be nem takarja
Ezen menyegzőre hívok ma vendéget
Először is e ház tisztes feje téged
Ki Násznagyként állsz e kedves pár körül
Melyre, hogy megnyertek szívük nagyon örül
A kedves családod hasonlón ott legyen
Ez örömünnepen hasonlón részt vegyen
Vegyünk örömükben részt e kedves párnak
Akik mindnyájunkat szeretettel várnak.

Hívogatás végén a Legényes háznál
Melyeket rám bíztak híven mind, elláttam

folytatás a 8. oldalon

folytatás a 7. oldalról

És én ellentmondást sehol sem találtam
Ad is az úristen ide sok vendéget
Közéjük pediglen szép jó békességet
Segélje az Isten e ház népét arra,
Hogy elkészülhessenek a rendelt órára.

Vőlegény kikérés
Tisztelt gyülekezet: Isten szent hírével
Szívünk ünnepélyes tiszta örömével
Induljunk el, most már keressük fel párját
Az ő drága kincsét, ékes mennyasszonyát
Szerezzük meg neki azt a boldogságot
Tűzzünk a keblére egy szép gyöngyvirágot
Indulnánk, ámde még nagydolog van hátra
Vőlegény nevében szólok búcsúzásra
Úgy volt ez mindenkor a régi világban
Hogy mikor belép a házasok sorába
A jól nevelt fiú és jámbor vőlegény
Akármilyen gazdag akármilyen szegény
Búcsúzva hagyja el az édes szülőket
Akik sok-sok gonddal felnevelték őket
A vőfély végzi ezen kötelességet
Most én búcsúztatlak volt legénytárs, téged
Jó barátod voltam most vőfélyed vagyok
Kötelességeim mind szépek és nagyok
De itt vár a legszebb kötelesség
Segéljen az Isten, hogy ez jól kiessék.

Búcsú az Apától
Tisztelt örömapa elébb szólok neked
Aki szemedből a könnyet törölgeted
Mert fáj és könny nélkül, nem tudod megállni,
Hogy legény fiadtól meg kell neked válni
De ezt az elválást bátran veszem számba
Nem is megy voltaképp elválási számba
Csak megváltozása ez a volt háztartásnak
Nem is nevezhető semminek se másnak
Nem kell gázolnotok egymás közt sok sarat
Csak a legény megy el, a fiú itt marad
Közös lesz az öröm, közös lesz a bánat,
Szóval minden mi csak e családban támad
Egymás boldogságát együtt munkáljátok
Az Isten áldása együtt száll reátok.
Légy hát örömapa minden könnyet törölj
Fiad mennyegzőjén tiszta szívből örülj.

Búcsú az Anyától
És te örömanya áldott drága lélek
Látom arcod nedves még én itt beszélek
Kedves fiad útja nem válásra vezet
Ki most itt csókolja hűn ápoló kezed
Csak az oltárig megy, újra látod őket
Az egymás közt holtiglan hűen szeretőket
Felrémlik előtted régi boldogságod
Hogy egyszer neked is volt ilyen világod
Urunk templomába kísérje el szerelmed
Az Istentől kérj rájuk malasztot és kegyet.

Búcsú a testvérektől
Kedves testvéreim a testvér szeretet
Bár tőletek, sorsom most más utatokra vezet
A szeretet legyen közöttünk ameddig csak élünk
A jó Isten legyen veletek és velünk.

Búcsú a rokonságtól
Rokonság, ismerős fiatalok, vének,
Szomszédok, mindenki kik ide jövének
Aki csak megjelent a mennyegzőn itten
Egytől-egyig áldja meg őket a jó Isten.

(Utolsó szózat)
Ezzel vége levén az elbúcsúzásnak
Mert itt az ideje már az indulásnak
A mennyasszonyos ház kapuja kitárva
A vendégsereg ott is régen vára
Dolog is van hátra tehát csak előre,
Hogy idejében érjünk e szent esküvőre.
(mikor a mennyasszonyos házba érnek)
Ma hajnalban alig, hogy virradt a reggel
Összegyülekeztünk szép számos sereggel
Tőlünk aztán tisztes hajlékukhoz végre
Kedves mennyasszonyunk nagy tiszteletére
A Násznagy uramhoz van egy kis kérésem.
Mert kint várakozik szép sereg vendégem
Legyenek szívesek őket befogadni
Mi sem fogunk érte adósok maradni.
(Mikor a vendégsereg a szobába belép)
Jó napot kívánok, végre hát itt vagyunk
Itt van szép seregünk és itt van Násznagyunk
Elhoztuk a kedves várva várt vőlegényt
Ne epedjen tovább már sajnáltuk szegényt
Tudjuk, hogy párja is reá várakozott
Szívből mondja neki, hogy az Isten hozott.

Mennyasszony kikérés

Legszebb nap az ifjú egész életében
Amikor párjával lép az oltár elébe
Új élet, új ösvény nyílik meg előtte
Hogyha a szerelem eléggé kötötte össze
Arra kérem én most a kedves szülőket
És a mélyen tisztelt leány Násznagyuramat
Legyenek szívesek esküvőre átadni
Kedves leányukat.

Mennyasszony búcsúztatás

Szerződésünk rendben alá van már írva
Vőlegény, Mennyasszony nem fakadtok sírva,
Nem váltó szerződés szerelem egyezség
Nem lesz belőle per csak édes békesség
Nem nyit érte senki követelni ajtót
Nem hoz egyik félre másik végrehajtót
Tréfának ez is jó, de most jön a java
Vőfély teendőmnek borsa meg a sava
A kedves Mennyasszony elbúcsúztatása
Mindig a vőfélynek nehéz hivatása
Jer ide mennyasszony jer csak kedves lélek
Súgjad meg mit mondjak, és én majd beszélek
De most csendet kérek érzékeny lesz dalom
Legyen csendbe mindenki, hogy beszédem halljon.

Búcsú az Apától

Kedves édesapám hű táplálóm nekem
Először is te rád esik tekintetem
Lám neked is nehéz a válás, fájdalma
És meg van zavarva lelkednek nyugalma
Hálásan köszönöm apai jóságod
Nevelésem körül minden gondosságod
Mint gondos, jó apa fáradoztál értem
Míg felserdültem majd érettebb lettem
Hányszor hullott értem arcod verejtéke
Nincsen annak száma, nincs annak mértéke
Áldjon meg az Isten mind ezekért téged
Adjon földön békét, Mennyben üdvösséget.

Búcsú az Anyától

Lelkem, édesanyám, aki szültél engem
Íme most már te hozzád is búcsúszómat, zengem
Ki bölcsőm ringatád és álmaim felett
Gondosan virrasztottál a jó Isten veled.
Had öntsem könnyeim ápoló kezedre
Had boruljak forró anyai kebledre
Azt az imádkozni megtanító ajkat
Had csókoljam mind azt össze-vissza rajtad
Édes-kedves anyám, te szívemnek drága
Sírodon is virul hálámnak virága
Ki leányod ezután is gyermekednek mondod
Terjeszd ki ezután is rám anyai gondod
Ezt megérdemelni mindenkor törekszem
Érted imádkozva ébredem és fekszem.

Testvérektől

Kedves testvéreim a testvérszeretet
Bár sorsom tőletek most más utakra vezet
De a szeretet legyen meg közöttünk ameddig élünk
A jó isten legyen veletek és velünk.

Búcsú a rokonoktól

Rokonság, ismerős, fiatalok, vének,
Szomszédok, mindenki, kik ide jövének
Aki csak megjelent a mennyegzőn itten
Egytől-egyig áldja meg őket a jó Isten.

Lány társaktól

Kedves leány társak bocsássatok meg
Ha valaha valamit vétettem tinektek
Köszönöm a hozzám való sok szívességteket
Áldjon meg az Isten sok jóval titeket.

Félárva búcsú

Búcsúzásom rövid, de annál nehezebb
Kedves édesanyám tégedet kereslek
Boldog az olyan mennyasszony kit az édesanyja

folytatás a 10. oldalon

folytatás 9. oldalról

Ereszt el szárnyára mennyasszony korába
De ő ezt nem nyerhette el az édesanyától
Mert az meghalt, nyugszik odalent a sírba
Áldás béke legyen hát sírja felett
Azt kívánja egy hű leányi szeretet.
(Utolsó szózat)
A mennyasszonyt így búcsúztatnám híven
Bár nyelvem elfáradt könnyebb lett a szívem.
Most már indulhatunk Isten háza felé
Kísérjük e hű párt a szent oltár elé
Mint férj - feleséget kísérjük, majd vissza
Legyen frigyük áldott Isten előtt tiszta.

Mikor az esküvőről hazaérnek
Itt vagyunk jó szülők az oltártól jöttünk
Az édes Jézus is ott vala közöttünk
Hallotta az esküt, melyet letevének,
Hogy az oltár előtt egymásé levének
Az úrnak szolgája megáldotta őket
Az ő szent nevében szent frigyre lépőket
Mi is imádkoztunk, kik ott valánk értük
A szeretett jó atyát buzgó szívvel kértük
Mai fáradságunk ím nincsen hiába
Drága kincset hoztunk most e tisztes házba
Élő kincs ez, s a vőlegénynek drága
Mert tőle függ az egész földi boldogsága
Szemetek csillogó öröm könnye mondja,
hogy leszen e a jó szülőknek gondja
Ő jó fiatoknak szemefénye, kincse
Legyen hát hogy útját virágokkal hintse
Ő szép családjának új, beoltott ága
Ápoljátok híven, hogy legyen virága.

Vacsora előtti prédikáció
Áldásokkal legyen tele ez a hajlék
Csendességben legyünk, hogy beszédem halljék
Uraim az asztal meg van terítve
Tányér, kanál, kés, villa el van már készítve
Jönnek majd az étkek is sorjába
Ez a sok segítség nem áll itt hiába
Nehogy az asztalon az étel meghűljön
Felmelegítése dologba kerüljön
Ámbár szavam után mostan kifordulok,
De harmadnap múlva majd visszaindulok.(Jó étvágyat!)

Marhahús, leves fő tizenkilenc akó
Tejfeles torma is lesz egy hétre való
Meg se bírjuk enni, fő kása hat akó
Nem bírná megenni hatvan tót arató
Töltött káposzta is jó disznó orrával
Ugyancsak a füle, farka, ecetes tormával

Ki ebből jól lakik, könnyen lész el azzal
Ki a múlt hét óta koplal éjjel-nappal
Fő a paprikás is pedig a javából
Mert hét tinót vágattunk le a gulyából
Aki ezt leöblinti tíz akós hordóból
Keveset vegyen az fejébe a gondból
Na de nem fecsegek, megyek a konyhára
Sok jó eledelnek drága illatára
Itt is leszek mindjárt, de türelmet kérek
Mert ha ma nem, holnap
Biztos visszatérek.(Jó étvágyat!)

Rendben van az asztal, csak az hiányzik itt,
Hogy a tányérba én nem látok még semmit.
Na de mindjárt lesz, csak néhány perc alatt
Lesz itt az asztalon sok jóféle falat
Addig, tessék türelmesen várni
Mert aki ezt nem várja meg
Egye meg a semmit.(Jó étvágyat!)

Jelentem alásan készen a vacsora
fel is hordjuk mindjárt rendben az asztalra
De akinek nincsen kés, villa, kanala
Az a jó ételt majd kezével kaparja
Az első tál étel lesz mogyoró recsegés
Második tállal lesz gyenge borjúbőgés
A harmadik tál lesz vénasszony nyöszörgés
Utoljára jön az üres kocsizörgés.(Jó étvágyat!)

Mikor a húslevest bevisszük
Tudom, hogy mosolyog mindenki magába
Mert nem üres kézzel léptem a szobába
Gyönyörű leves van töltve ezen tálba
sem sós, sem sótalan, épp el van találva.
Kedves vendégeim tyúkhúslevest hoztam
Elég ideje, hogy mindig hazudoztam
Tyúkhúslevest hoztam gyönyörű a színe
Ugyan milyen lehet hát ennek az íze.(Jó étvágyat!)

Mikor a paprikást beviszik
Itt a friss bárány kis sóval, paprikával
Harminc esztendeig járt ez az anyjával
Egész életében a füvet nem ette
Mert gyenge egészsége miatt a korpát nyeldeste
Ősi magyar étek, zamatos az íze
Tőle a magyarnak mosolyog a szíve
Mivel a magyarnak legkedvesebb étke
Csehnek és oláhnak odaadni vétek.
Mert a savó szeme mindjárt könnybe lábad
Így a legjobb falat a torkába akad
Mert ez a magyarnak legkedvesebb étke
Erre bizony Násznagy uraim vizet inni vétek
Násznagyuraim, tessék hát példát mutatni
És ezen finom ételt a tálból kikanalazni.(Jó étvágyat!)

Mikor a bort viszik
Mikor Noé apánk Isten parancsára
A vízözön elől futott a bárkára
Minden állatból, növényből egyet vitt
Hogy ne nélkülözzön a vész után semmit
Ám a legbölcsebben mégis csak azt tette
Hogy a szőlőtőkét el nem felejtette
Neki köszönthetjük, hogy a bort ismerjük
Melyből erőnket, kedvünket merítjük
Rajta hát uraim töltsük a pohárba
Igyunk Noé apánk emlékére máma.

Vacsora közben
1. Ha magyarnál kicsap a jókedvnek árja
Sok-sok felköszöntő egyre másra járja
Magyaros kedvemben, mert én vőfély vagyok
Látva, hogy arcunkon hasonló kedv ragyog
Beszélek egy kicsit, poharam, emelem
Legyen hát néhány percig csend és figyelem.

2. Legelső az új pár kik vígadnak velünk
Kikért ma mindnyájan öröm ünnepelünk
Éljenek sokáig, míg életük útját
Öröm virágok közt boldogságban futják
Virágozzék majdan díszes családfájuk
Lelki, testi áldást adjon isten rájuk.

3. Kedves örömszülők, örömapa, anya
Legyen hajlékotok olyan boldog tanya
Hol nyomában a most egybekelt új párnak
Az áldás és béke karonfogva járnak.
No, de míg jó szívetek lépten, nyomon örül
Szerető unokák vegyenek majd körül.

4. És most ejtem a szót a jó násznagyokra
Örömmel emelem poharam azokra
Szép feladatuknak megfeleltek híven
Számukra minden jót forrón óhajt szívem.
Éljenek sokáig több íly szép tisztességet
Végezhessenek még érve boldog véget.

5. Akik csak itt vannak, öreg, ifjú, gyerek
Az egész megjelent tisztes vendégsereg
Mind éljen sokáig ez köszöntőm vége
Legyen mindenkinek, reggelig jókedve
(Éljen az egész vendégkoszorú!)

Mikor a túrós lepényt hozzák
Kedves vendégeim túrós lepényt hoztam
Érte a konyhába sokat várakoztam
A fürge szakácsné most metélte éppen
Mikor néhány percre a konyhába léptem
Bőven meg cukrozva úszik tejben, vajban
Ki ebből nem eszik, ottan már sok baj van.(Jó étvágyat!)

Mikor a sült húst hozzák
Ki-ki köszörülje most jól meg a kését
Mert pecsenyét hoztam, mégpedig sok félét
Igazán mondhattam, aki eszik ebből
Mint a hentes mester úgy meghízik ettől
Kik pecsenyét esznek mind sokáig élnek
Őseink is ettől lettek olyan vének
Merthogy a pecsenyét mindenhol szerették
Utána torkukat borral öblögették.(Jó étvágyat!)

folytatás a 12. oldalon

folytatás a 11. oldalról

Mikor a süteményeket hozzák

Tészta felét hoztam, jó ez változásnak
Engedjünk hát helyet a régi szokásnak
Meg van ez cukrozva, mondhatom emberül
Meglátja, akár ki ha elébe kerül
De nem borkorcsolya igen cukros fajta
Az édes szájú nők igen kapnak rajta.(Jó étvágyat!)

Mikor a vacsoránk vége van

Szedjük fel imárom a terített asztalt
Mely testbe, lélekbe minket megvigasztalt
Az a sok jó étkek sora érjen immár véget
Megvolt a vacsora szíves házigazdánknak
Köszönetünket érte, hogy étkünk,itókánk ily bőven
Kimérte násznagy uramék a tánc szabaduljon
A jó kedv virága had nyíljék, viruljon
Kitelik az éjből ha meg éjfél tája
Világos virradtig van még idő rája.(Kedves egészségünkre a vacsorát!)

Mennyasszony kontyoláskor

Szerencsés jó reggelt kívánok e háznak
Íme megjelentem a kedves új párral
Aki megjelenéstek figyelmünket vonja
Hallgassatok hát rám, rövid mondásomra
Házasságtok legyen az élet forrása
Melynek vizét a hűség tisztázza
Boldogság mezeje viruljon mellette

Azon járjatok ti egymást hőn szeretve (kicsit átszerkesztve!!)
Azt kívánom neked ékes, szép újasszony
Bú és bánat soha el ne hervasszon
Jó vőlegényeddel, aki most már férjed
Legfőbb vágyaitok, következzenek be
Következzen rátok boldog házasélet
Áldjon meg az Isten jobban, mint reméltétek.

Van egy kedves nóta, mely mindig az marad
Míg a magyar földön magyar ember arat
Legszebb dala ez a szép magyar leánynak
Minap is hallottam ajkáról néhánynak
,, Balatonon jár a hajó
A leány menyecskének való
Szerelem az evezője főkötő a kikötője.”
A mennyasszonyunknak is ez volt a nótája
Addig dalolgatta a kis hamis szája
Míg eljutott e boldog kikötőbe
Most itt áll előttünk magyar főkötőbe
Takaros kis asszony kedvességgel tele
Perdüljünk hát egyet főkötőbe vele
De nem adták ingyen azt a boldogságot
Fizetni kell érte egy kis pénz váltságot.

A Vőfély utolsó szózata

Megkapta az új pár immáron az áldást
Egész éjjel ittuk reá az áldomást
Most, hogy reggel vagyon és haza indulok
Boldog házasoktól szépen búcsúzkodom
Őket e kis házban most már magukra hagyom
Mert a szerelmüket tovább nem zavarom
Turbékoljanak ők galambok módjára
De szaporodjanak is jövő ilyen tájra
Akkor aztán jövünk majd keresztelőre
Megint jót mulatunk, mondhatom előre
Az lesz a legszebb nap ezen a világon
Addig a jó Isten mindnyájónkat áldjon.

A vidám, jó kedvvel előadott rigmusok, nagy tetszést arattak. Következett a történelmi áttekintés.

Izbéki Gábor újságíró, műsorszerkesztő, Öcsödről elszármazott lokálpatrióta felidézte a 300 évvel ezelőtti eseményeket. Milyen volt a politikai helyzet a világban, milyen események zajlottak, mi történt Magyarországon.

„Az ember a szíve mélyén örökké oda való, ahol született”– Tamási Árontól való ez a mondat, amelyet magaménak érzek én is. Bár eddigi életem háromnegyedét nem a faluban töltöttem, sokszor inkább vallom magam öcsödinek, mint pesti embernek. Ezért megtiszteltetés nekem, hogy itt állhatok, és rövid összefoglalóban bemutathatom azokat az eseményeket, amelyek megelőzték a 300 évvel ezelőtti újratelepítést, illetve beszélhetek arról, hogyan alakult a falu élete ez alatt a 12 generáció alatt. Nem vagyok történész, csak újságíró, ezért idegen tollakkal ékeskedem. Szabó Ferenc és Benedek Gyula levéltáros könyvén pallérozódtam Öcsöd történelméből, de sokat merítettem Tolnay Gábor tanár úr munkáiból, Daróczi István bácsi hetvenes évek végén írt dolgozatából és Enyedi Antalné Öcsöd ragadványnevei című gyűjteményéből.

Az iratokban nyolc család szerepel az újratelepülők listáján, bár nyilván többeket képviselt ez a pár ember, mert míg 1714–15-ben 14, 1725-ben már 42 telkesjobbágy családot tartottak számon. (Az 1/1 egész telek, a sessio körülbelül 50-60 hold között volt, de a legtöbben csak negyed- vagy nyolcadtelkes jobbágyok voltak.)

A hajdani öcsödi lakosok először a falu addigi földesurától, a Rhédey családtól kértek visszatelepülési engedélyt (Rhédey Pál egri várkapitány 1580-ban kapta birtokául Öcsöd területét), de kiderült, hogy a békési földek felett már a kincstár rendelkezik. Az iratokban szereplő családfők közül három, Szűcs György, Papp András és Izbéki István kelt útra Szegedre, hogy menlevelet kapjon a kincstári biztostól arra, hogy használhassa az öcsödi legelőket, és kiszorítsa onnan a környező települések – Szentes, Kürt, Túr – legeltetőit. A levelet megkapták, ezért innen számítható Öcsöd késő középkori, újkori és legújabb kori története.

Öcsöd története azonban nem ekkor kezdődött. Az úgynevezett váradi jegyzőkönyv is említ már egy Eöszöd nevű helyet 1217-ben, és ez vélhetően a mi falunk. Az Öcsöd név eredete, az öcs-ecs rokonságnév is régi, Árpád-kori időkre utal. Öcsöd területén hajdan öt település osztozott, ezek különböző időszakban élték középkori fénykorukat: Bábocka, Fehéregyháza, Veresegyház, Tatárszállás, Öcsöd. Öcsöd határában több értékes régészeti leletet is találtak, ezek közül a legismertebb a kőkori Szentesi Vénusz, egy ember formájú edény.

Bábockát 1138-ban említik először a dömösi prépostság dokumentumai, több dömösi jobbágycsalád is élt itt, de a régészeti feltárások szerint már az Árpád-kor elején lakott volt ez a terület.

Öcsöd első dokumentált említése 1549-ből való, mint Külső Szolnok megye része. A név gyakran változott, az alábbi névformák szerepelnek a különböző kori és különböző nyelvű és felfogású iratokban: Eched, Ecyed, Echet, Eöczöd, Öcsöd.

A 17–18-ik századra az állandó jövés-menés jellemző. Hol a hadak és sarcoló várkapitányok elől menekültek, hol pedig a vélt jobb körülmények miatt új földesurat kerestek maguknak. Bábockát már 1596-ban elpusztították a törökök. Feltehetően ez volt a sorsa Öcsödnek is, de 1640 körül már ismét 30-40 család lakta. 1695-ben a török elleni harc miatt újra elnéptelenedett, majd 1704-től a kuruc–rác harcok miatt adják fel újra (a rácok a bécsi császárt határőrként szolgálták). Az egyik ilyen út vezetett a mai magyar-román határ mentén fekvő Érkeserű és Biharváncsod falvakba, majd a hazatérők adhatták a falu keleti részének a Váncsod, a nyugatinak meg a Keserű nevet.

Érdekesség, hogy egész Békés megyét ekkor kezdi újratelepíteni Harruckern János báró – aki Öcsödöt is megkapja 1720-ban, miközben Kunszentmárton csak 1719-ben, a ma is virágzó Szarvas pedig 1722-ben kezd új életet.

1715–1740 között a jobbágyok ide-oda vándoroltak, lassú volt a gyarapodás, sok vita zajlott a szomszédos települések között a legelők használatáról.

folytatás a 14. oldalon

folytatás a 13. oldalról

Erre az időszakra jellemző, hogy a munkaerőhiány miatt a földesurak mindenféle kedvezményekkel csábították magukhoz a jobbágyokat – kevesebb adó, nagyobb telek, jobb föld, jobb legelő.

Az 1740-es évektől azonban elég gyorsan szaporodik a lakosság, hetven évvel az újratelepítés után már 2500 körül élnek a faluban, pedig a sok betegség, járvány gyakran tizedelte a családokat. Az elmúlt 300 év alatt az alábbiak szerint alakult a falu lélekszáma:

1786	*2580 fő*
1826	*4205 fő*
1850	*5694 fő*
1900	*8044 fő*
1970	*5633 fő*
2014	*3332 fő*

A Rhédey család után báró Harruckern János a falu területének a birtokosa, majd ennek a családnak a férfiága kihalt, és jöttek a Podmaniczkyk és a Stockhammerek.

1887-ben a Wodianer, a Léderer és a Vigyázó család birtokolta a legtöbb földet a 20 000 kataszteri holdat számláló falu határában.1920-ban a Harkányi, a Vigyázó és a Léderer uradalom volt a legnagyobb.

1942-ből az alábbi statisztika áll rendelkezésünkre:

Harkányi Sándor báró	*1930 kh*
Harkányi György báró	*1481 kh*
Léderer Béla	*903 kh*
Soós László	*301 kh*
Szűcs Miklósné	*534 kh*
Öcsöd nagyközség	*1358 kh*
Református egyház	*259 kh*

Jellemző volt Öcsödre, hogy a nagybirtokok többsége, több mint 8000 hold, kisparaszti bérleményben volt. Ezeknek a bérleményeknek a nagysága átlag 30 hold körül mozgott. Ennek tudható be, hogy Öcsöd tanyás falu volt, a 30-as, 40-es években a lakosság harmada tanyákon élt.

A 19-ik század második felében több terv határozta meg az öcsödi fejlődés irányát.

Híd a Körösön – évtizedekig tartott, mire 1876-ban előbb községi költségből fahíd, majd az ezredforduló évében állami költségen vashíd épült. Ezt 1944 októberében a visszavonuló németek felrobbantották, és csak a háború után jó pár évvel, 1951-ben épül újjá. (Például a Wodianer család sem volt hajlandó pénzt adni a hídra az 1870-es években.)

Vasút – többszöri lobbizásra sem sikerült vasutat szerezni Öcsödnek. Volt egy Tiszaföldvár–Öcsöd terv is, de Békés megye ezt ellenezte, mert Tiszaug–Kunszent–Szarvas–Mezőberény vonalat akartak, de 1912-ben ezt végleg feladták. Autóbusz-közlekedés 1926, telefon és artézi kút 1895-óta van, áramot 1925-ben kapott Öcsöd Békésszentandrás felől.

Folyószabályozás – ez nagyon kellett a falunak annak ellenére is, hogy ezzel elkerült a folyó a falu mellől. 1856 után lassan, de végre elkezdődik a Körös szabályozása, ám inkább a 80-as, 90-es években zajlik a munka dandárja. A Hármas-Körös 44 átvágással 160 km-rel lett rövidebb. A szabályozás fontosságát mutatta, hogy 1 km-en 1 mm volt a folyó esése a falu alatt. Öcsöd is sok száz kubikost (talicskát) adott ezekhez a munkákhoz.

Községháza – ez 1887-ben készült el, de csak 1888-ban adták át. Az alapkőletétel alkalmából elhelyeztek egy, a falu állapotát ismertető dokumentumot is, ez elég alapos áttekintés a falu akkori viszonyairól.

A falu hovatartozása: már 1871–1874-ben javaslat született arra, hogy Békés megyétől az alakuló Jász-Nagykun-Szolnok megyéhez kerüljön Öcsöd. Ez végül 1950-ben történt meg. Egyik végi helyzetből egy másik végi helyzetbe…

A 20-ik század a háborúk és a rendszerváltások korszakaként határozta meg a falu életét, az 1900–1910-es évek prosperitása már nem tudott később visszatérni. Az első világháborúban vesztes ország megcsonkítása pedig az államot is megfosztotta attól a lehetőségtől, hogy fejlődési programokat adjon az Öcsödhöz hasonló falvaknak.

Az első világháború frontvesztesége 345 fő, a második világháború frontáldozatainak száma 242. 1944-ben 90 zsidó lakost vittek a szarvasi gettóba és hurcoltak a haláltáborokra. De nemcsak emberek estek a háború áldozatául: míg 1944-ben még csaknem 12 ezer ló volt a falu gazdáinál, 1945-re ebből csak 1200 maradt.

Összefoglalómat egy Széchenyi Istvántól származó mondat parafrázisával, átalakításával zárom:

Sokan azt gondolják: Öcsöd volt. Én azt szeretném hinni, hogy Öcsöd lesz!"

A felszólalók sorában, Izbéki Gábort Jordán Ágnes muzeológus követte, történetekkel, érdekességekkel egészítette ki az addig hallottakat:

Érdekességek Öcsöd történetéből

1746-ban a község bevétele az alábbi tételekből állt össze (össze lehet hasonlítani a maival):

– közönséges bevétel egyből-másból (pl.: adók terményben)

– csapszékből (arányait tekintve ez kétszeresét tette ki az előző tételnek)

- halászatból

- révészektől

- mészárszékből

- malomból (szárazmalmok)

A terményben behajtott adókat a községi magtárban (granáriumban) tárolták.

A község hol saját kezelésben, hol bérbe adva működtette a falubeli és határszéli kocsmákat. Ezekben a kocsmákban, a legnagyobb mennyiségben a bor fogyott, pálinka alig.

Oka: a faluban jó néhány pálinkafőző üst működött (1798-ban már 10).

Híd nem lévén rév, illetve révész biztosította a Körösön való átjutást. A rév nem a mai hídnál folyó Körös-szakaszon működött, hanem a mostani falu alatti holtágon, mely akkoriban még élő folyónak számított. A rév a mai keserűi részről vitt át a Révlaposra, amit mi, ma Tányérlaposnak hívunk. A község néhány évenként, ahogy a használat során tönkrement, újabb és újabb szerződést köt vidéki ácsmesterekkel révhajó építésére: hossza 8 öl, szélessége 2,5-3 öl volt. Hidunk a Körösön ugyan nem volt, de volt a falunak hídja már 1780-ban is, méghozzá a Héki érnél.

A község már az 1700-as években bizonyos méretű háztartást tartott. Miért? Az urasági emberek, valamint tisztviselők és azok szolgái, cselédei a község vendégei voltak: étellel, itallal bőven ellátták őket. Az úrvacsorához való bort is a község pincéjéből adták.

Az 1700-as években az egész falu színreformátus. 1812-ben is csak alig 100-nál vannak többen más vallásúak. A mostani templom nem teljesen úgy néz ki, mint megépítésekor. Már 1799-ben, a helyi református templomban álló szószéket a kisperegi református egyháznak ajándékozták, melyet ott kissé átalakítottak, s ami ma is megvan (fából készült). Kispereg a mai Romániában található Arad megyében, Aradtól 30 km-re, a magyar-román határ mellett. Ma: 840 fő lakja (2 kivételével, mind magyar lakója van). Templomát 1796-ban kezdték építeni, s 1799-re készült el. Néhány éve még nagyon rossz állapotban volt az ottani templom, mára felújították.

Tanyák sokasága szerepel a II. József idején (1780-90) készült I. katonai felmérés öcsödi térképlapjain. A tanyákról, szállásokról – ahogy akkoriban nevezték – már korábban, egy 1768-as községi iratban is történik említés.

1805-ben településünkről 18 család költözött Rittbergbe, a kiköltözöttek közül a következő évben 1806-ban többen visszajöttek. Miről is volt itt szó? Hol van ez a Rittberg? Temes megyében a mai Romániában, magyar neve Végvár. 1786-ban a császári kincstár több mint 200 német telepes család számára Rittberg néven hozta létre e bánáti települést. Ezt a német falut precíz mérnöki munkával tervezett négyszög alakú telkekre osztották. A német családok azonban néhány év alatt teljesen elhagyták a települést, helyükre a század utolsó éveiben először Abaújból, később Csanád, Csongrád, Békés és Heves megyéből érkeztek. Az akkori beköltözők református magyar családok voltak, később még messzebbről is jöttek ide: a mai Bács-Kiskunból, Tolnából és Sárközből reformátusok. Velük a császári kamara települési szerződést kötött, melynek alapján vállalták, hogy meghatározott ideig a településen maradnak. Cserébe ingyenesen rendelkezésükre bocsátottak különböző építési anyagokat, illetve kedvezményeket kaptak az új élet megkezdéséhez is. Ezt a szerződést időről-időre megújították, de a családok gyakran cserélődtek: a honvágy, vagy a valóra nem vált anyagi gyarapodás sok esetben visszavitte őket eredeti lakhelyükre. Ahogy láttuk, Öcsödre is többen visszajöttek. A császári kamara telepítési politikájáról annyit érdemes tudni ez időtájt, hogy elsősorban katolikus németeket telepítettek a Bácskába-Bánátba. Ezt követően jöhettek a katolikus magyarok, illetve más nemzetiségűek. (Békésszentandrásról a bácskai Kishegyesre költöztek szentandrási katolikusok, ez Rúzsa Magdi szülőhelye). Végül ha más nem volt, jöhettek csak utolsó sorban a református magyarok, akiket a bécsi udvar megbízhatatlannak, lázadó rebelliseknek tartott (míg a katolikus németekben feltétel nélkül megbíztak).

A mai református ótemetőt a Kiritóban 1822-ben nyitották meg, s a mainál jóval nagyobb területen feküdt – érdekes sírfeliratait az idősek közül többen emlékeznek, akik iskolás gyerekként a temetőben töltötték ráérő idejük egy részét, ezeket a feliratokat olvasgatva. Ugyanebben az évben (1822-ben) alakult a békés-bánáti református egyházmegye, melynek I. esperese egy öcsödi pap, Juhász István lett. Ő volt az édesapja Juhász Benjámin szintén öcsödi református lelkésznek, aki 1848-ban mint tábori pap beállt a nemzetőrök közé. 1849. első napjaiban, ahogy a XX. századi világháborúkban is, a gyülekezet felajánlott egy kétmázsás harangot ágyúöntés céljára. Nők zsákokat, szalmazsákokat küldtek, lepedőket, fehér ruhákat varrtak, ólom- és cinedényeket gyűjtöttek. De hazafias célra gyűlt a pénz; búza, árpa, kukorica felajánlása is folyt.

A község terményeit (búzát, árpát) már az 1750-es években Pestre viszik eladni. Az akkori útviszonyok közepette, a ma oda-vissza 1 nap alatt megjárható út, el-vissza 6 nap volt, négy lovas szekéren teherrel együtt. Öcsöd és Békés megye székhelye Gyula, 4 nap volt oda-vissza.

Néhány kiragadott példa arra, hogy eleink vétségeit hogyan büntették!

Káromkodás, királynét és vallási gúnyolódás bűnéért tartott az

folytatás a 16. oldalon

folytatás a 15. oldalról

előjáróság tanú kihallgatást 1761. március 17-én bizonyos Rácz János obsitos katona ellen, ki a tanúk vallomása szerint Pesten öcsödi emberek előtt, akik ott vásáron voltak, a királynőt (akkoriban Mária Terézia volt az uralkodó) k…-nak nevezte, s midőn megfeddték még jobban hencegett, hogy nem parancsol neki senki, csak a budai kommendáns. Azon felül már itthon is reformátusokat mind nyársra való pogányoknak nevezte. Többször lopott, több embert agyonütéssel fenyegetett. Az elöljáróság többször megverette, de mit sem használt. Mint ilyen címeres gonoszt a vármegye ítélésére bízta a tanács.

1774: Jándi Gáspár Szegény Istvánnal 4 juhot lopott, ezért mind a kettő 50 pálcára büntettetett, ezen felül Jándi a kárt megfizette, s a helységből (Öcsödről), mint főbűnös kitiltatott. Ugyanebben az évben történt, hogy Borbély Tamás lakodalmas házától éjjel hazatérvén Szilágyi István, Sütő Pál, Kajla István és Barta András ittak. Sütő Istvánnénak 9 tyúkját ellopták, amiért 30 pálcát szenvedtek, a kárt megfizették ezenfelül.

1802-ben verekedésért, bírói parancs áthágásáért 24 pálcára és 24 órai áristomra (fogda) büntették az embereket. A fogda sűrű kihasználtsággal működött az akkori községházán. Dinnyelopásért 12 pálca, káromkodásért 20 pálca járt. A lopás e korban elharapózott. Többnyire suhancok (16-20-22 évesek) lopkodtak a vermekből gabonát, juhokat a nyájakból vagy tanyákról, sőt idegen határba is elmentek lopni még mézet is. Orgazdák a pusztai kocsmárosok voltak, de mások is.

1810: a lopás állandó bűn volt. Az elöljáróság közül is került, aki elősegítette. Tóth Mihály törvénybíró öccsét, Tóth Antalt a lopott jószágok kapcsán hamis passzusokkal látta el. Az árukon azután valószínűleg osztoztak, 3-400 forintokat küldött-adott Tóth Antal bátyjának, Mihálynak. Tóth Antal egyenesen vallja, hogy őt bátyja tette rosszá, az csábította minden lopásra a passzusok által.

1818: híres tolvaj volt az öcsödi Tóth Antal, kit már a felséges konzílium is elfogni parancsolt. Október 8.-án az öcsödi határban nagy hajsza után végre elfogták.

Az ünnepi műsor méltó zárásaként a 40 éves Öcsödi Hagyományőrző Népdalkör lépett fel külön erre az alkalomra összeállított „Öcsödi dalcsokrával”, melyben a következő népdalok szerepeltek:

1. Sej, korán reggel
2. Esteledik, alkonyodik
3. Zsúpszalmából van a házam teteje
4. Sarkon van a Nádi János kocsmája
5. A Körösnek mind a két partja sáros
6. Sej, bádogozzák az öcsödi templomot
7. Ne menj férjhez, csárdás kis angyalom
8. M’ért nem születtem én búzának
9. Már minálunk learatták az árpát
10. Kerek az én szoknyám alja

Dalköri tagok: Demjén Andrásné, Tóth Lászlóné, Enyedi Sándorné, Bata Gáborné, Osztrovszkiné Eszteró Ildikó, Osztrovszkiné Bata Gyöngyi, Gere Lajosné, Bene Ferencné, Nádudvari Lajosné, Pákozdi Antalné, Bende Lajosné, Baranyai Dezsőné, Enyedi Dezsőné,

A dalcsokrot összeállította: Enyedi Dezsőné

A dalcsokor után a Sej, bádogozzák az öcsödi templomot kezdetű dal dallamára elénekelték Bata Gáborné dalkörtag versét. A szövegét alább közöljük:

„A Hármas-Körösnek bal partján áll a falunk.
Váncsodból és Keserűből alakult.
Jobbágy, zsellér, napszámos és kubikos
a betevő falatért, jaj, de sokat dolgozott.

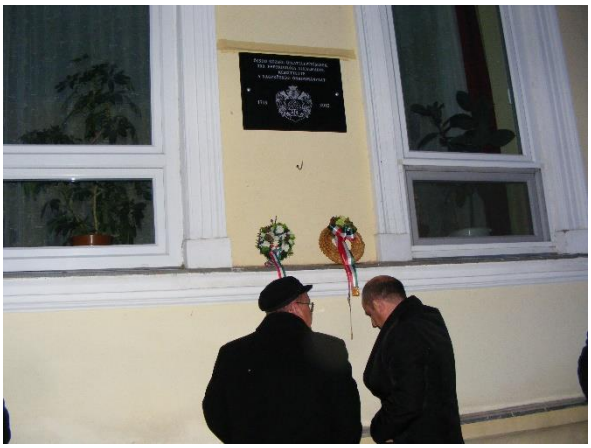
Ebből a faluból, de sokan elkerültek,
lélekszáma évről évre kevesebb.
Azt üzenjük az öcsödi embereknek,
hogy a falujukra mindig büszkék legyenek.”

Ezzel az üzenettel zárult le az ünnepség kulturális része, azt hisszük ennél jobb befejezése nem is lehetett volna. Az üzenet aktuális és időtlen!

A 300. évfordulóra rendezett ünnepség záróakkordja a Kossuth téren volt. A résztvevők átvonultak a községháza elé, ahol Molnár Bálint polgármester úr, Boldog István országgyűlési képviselő úr, Berec Zsolt Miklós, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés alelnöke, valamint Szalai Csaba Váncsod polgármestere leleplezték az évfordulóra készített emléktáblát.

Ezt követően az emlékezés koszorúit helyezték el a tábla alatt. Az Önkormányzat részéről Molnár Bálint polgármester úr, testvértelepülésünk Váncsod képviseletében Szalai Csaba polgármester úr valamint az Öcsödi József Attila Nyugdíjasklub képviseletében Tóth Antalné és Gere Lajos koszorúztak.

Az emléktáblát Kovács László készítette.

Itt ragadjuk meg az alkalmat, hogy minden egyes közreműködőnek, szereplőnek, segítőnek, szervezőnek, valamint mindazoknak, akik valamilyen módon hozzájárultak rendezvényünk sikeréhez hálás köszönetünket fejezzük ki.

Képek: Csontos Anikó

Szerkesztőség

Településünk 300 éves múltja címszavakban

1780-as években készült I. katonai felmérés öcsödi térképlapjain már jól látszik, hogy az öcsödi határban rengeteg a tanya. Vagyis a tanyásodás már ekkor elindult.

1794-95-ben súlyos himlőjárvány volt községünkben: a sok halálos áldozatot követelő betegséget szeszes itallal próbálták gyógyítani. (a himlő elleni oltást 1796-ban fedezték fel).

1813: pestisjárvány pusztította a falut.

1831: kolera (50-60 helyi áldozat)

Az 1700-as évek legvégétől nő a gabonatermesztés aránya. A szántóterület az 1850-es évektől folyó és XX. század fordulójáig tartó árvízmentesítő munkálatok révén nőtt meg különösen.

Öcsödöt több régi leírás is úgy említi, mint a legjobb Békés vármegyei búza termőhelyét.

1831-ben alakult meg az első falubeli céh, 1873-ig működtek e céhek, majd 1874-től az Ipartestület váltotta fel.

1847: tavaszán súlyos ínség lépett fel. Megépült a váncsodi leányiskola, néhány évvel később a váncsodi fiúiskola, valamint tanítólakás. (Ez a mai múzeum épületének elődje.)

1848-49: a szabadságharc idején fegyverrel küzdő öcsödi honvédek és önkéntesek számát kb. 300 főre tehetjük.

1863: tragikus aszály volt az Alföldön. Sok embert az éhhalál fenyegetett. Az akkori alig fizetett közmunka, amit ínségmunkának hívtak se sokat segített. 756 ínséges családot írtak össze ekkor a faluban. Kb. 500 öcsödi még 1863-64. telén is a Tisza gátjának építésén dolgozott kubikmunkán.

1868: az első helyi politikai és művelődési egyesület s Demokrata Kör megalakulása.

1869: templomunk orgonával gyarapodott. Izbéki Sándor és neje adományából Bakos Károly ceglédi orgonaépítő mester készítette.

1870-től indult meg a falu utcáinak kipallózása (járda nem lévén)

1872: a Demokrata Kört a szintén paraszti tagságú Népkör váltotta fel. Ugyanebben az évben alakult a helyi értelmiséget, iparosokat, kereskedőket és módos gazdákat tömörítő Polgári Kör.

1873: Vekele Sándor vezetésével gyógyszertár létesül (ez is a mai Juhász Béni úton volt, bár nem a mai helyén. Mai helyére 1885-ben került a gyógyszertár.)

1873-ban ismét a kolera szedte áldozatait: 143 halott.

1876-ra készült el az első állandó fahidunk. (A hídépítés teljes iratanyaga a helyi múzeumban található.) A fahidat a Serkédi család akkor élt felmenője építette.

1877: községi faiskola és kertészet létesül

1878: községi állatorvosi állás megszerzése

1879: községi rendőrség megszervezése

1882: Iparos Dalárda alakul

1884: 2 tanyai iskola is épül ez évben: a Gödénylaposon és a Körösöntúlon

1885. óta van községi kéményseprői állás

1886: újabb tanyai iskola épül Veresházán, Függetlenségi Kör alakul.

1887: felépül az új községháza. Ezzel párhuzamosan kezdik az új községháza előtti terület átrendezését: korábban itt tartották a piacokat, ami ezután kerül mai helyére, ahol régen egy kisebb tó volt, ezt feltöltötték, Olvasókör alakul

1889: megalakul az Öcsödi Takarékpénztár

1892: trachoma (egyfajta szembetegség volt) járvány. A község házat vásárol óvoda részére. Az óvoda 1894-95-ben került a mai Rákóczi és Vörösmarty sarkán álló épületbe, Polgári Olvasókör, valamint Kaszinó Egylet

folytatás a 18. oldalon

folytatás a 17. oldalról

1893: diphtéria (torokgyík) járvány: 50 halott. Az ez elleni védőoltást 1894-ben fedezték fel. 1894-ben vezették be a távbeszélőt (telefont) a községházára.

1895: a községháza előtti téren fúrják az első ártézi kutat a faluban. Felépül a falu közvágóhídja, csendőrség alakul.

1896: a fahíd helyett vashíd épül. Nagyszabású népünnepélyt rendeztek a millennium tiszteletére. Megépül a Kunszentmárton – Öcsöd – Békésszentandrást összekötő állami műút (mai 44-es számú főút elődje). Önkéntes Tűzoltó Egylet alakul.

1897: vörhenyjárvány (37 halott), Tűzoltó Egylet alakul

1898: iparostanonc iskola létesül

XX. század

1900: vörhenyjárvány

1901: megkezdik a falu utcáinak fásítását

1902-03: Iparoskör (mai Műv. Ház) székházának megépítése

1903-tól megkezdődik és több éven át folyik a régebbi utcai pallózás kicserélése téglajárdára

1904: megalakul az Általános Népkör

1906-tól megkezdik a községi népkert (Liget) fáinak telepítését

1908: kanyaró járvány

1909: a falutól a hídig terjedő utat 1 km hosszan kikövezték, amit 1927-ben betonútra cseréltek fel, mely Békés vármegyében az első betonút volt

1910. március 21-től – 1912. június közepéig József Attila és nővére József Etelka nevelőszülőkhöz került Öcsödre

1911: Kulik-malom alapítása és Iparos Dalárda alakul

1912: újabb tanyai iskola, a bábockai épül meg. Ebben az évben építteti fel a falu a községi kocsma épületét, melyet később csendőr laktanyának alakítanak át (volt bölcsőde épülete a 44-es mellett)

1914 ősze: 40 ágyas katonai tartalék kórház felállítása. Itt 1916. május 15-ig 389 katonát ápoltak.

1914-15 folyamán ismét pusztít a vörheny

1915-ben 415 orosz hadifogoly érkezik a faluba, s marad itt mezőgazdasági munkák végzésére egészen a háború végéig. (volt aki itt is maradt, családot alapított)

1917: háborús célokra leszerelték a református templom 4 harangja közül hármat, az orgona ónsípjait is elvitték.

Az I. világháború szomorú öcsödi mérlege: 345 hősi halott, 121 hadiözvegy, 243 hadiárva, 89 hadirokkant.

1918-ban a spanyolnátha szedte áldozatait (40 halott)

1919. április 29-től – 1920. február 20-ig román megszállás

1923: az elvitt harangok helyébe 2 újat öntet a megmaradt beolvasztásával a református gyülekezet.

1924. november 16. az I. világháborúban elesett hősök emlékére állított Iskók János - féle szobrot, mely második volt a megyében, ekkor avatták fel. A szobor talpazatára 258 nevet vésték fel, ennél több volt az áldozat. Ugyanakkor történt meg a Szabó Sándor és neje adományából felújított orgona átadása is. Ettől az évtől kezdve kezdtek az Újtelepen 300 négyszögöles telkeket osztani.

1925: megalakul a Levente Egyesület

1926: villanyvilágítás bevezetése; menetrend szerinti buszjárat indul Szarvas és Kunszentmárton irányába.

1927: vörheny és kanyaró járvány pusztít.

Az 1930-as években már a lakosság 38%-a tanyákon élt az öcsödi határban.

A Nagyatádi féle földreform keretében 1924-1930. között 448 házhelyet és 404 családnak csupán 1012 katasztrális hold földet osztottak ki.

A nagy gazdasági világválság hatása Öcsödön: 1932 őszén 313 munkanélküli volt a faluban. A válság elhúzódott: 1932/33. telén a családtagokkal együtt 1567 fő munkanélkülit tartottak számon. A hatóságok ínségmunkát szerveztek a legszegényebbek számára, de a falutól kubikmunkára eljárók nem kaptak még ilyen jellegű munkát sem, mondván, ők életre valók, valahol majd csak kapnak munkát az országban.

1933: Kinizsi Tornakör megalakulása

1934: Egészségház és szülőotthon létesül

1936-42 között épült meg a Békésszentandrási Duzzasztó, ahol sok-sok öcsödi kubikos is munkára lelt.

1941-42 fordulóján nagy árvíz és belvíz vonul le

1944-ben: a templom két harangjából a nagyobbikat ismét elvitték hadi célokra

1944. október 5.-én a visszavonuló németek felrobbantották a vashidat, a helyébe a szovjetek hadi hidat létesítettek. Október 7-én jöttek be a szovjet csapatok a faluba.

1945 tavaszán földreformot hajtottak végre,

1945 őszén ideiglenes fahíd készült, amit a 1946-os téli jégzajlás el is vitt, majd komp működött 1950-ig.

1946-ban készült el a helyi zsidó temetőben a Holokauszt emlékmű, amit később rossz állapota miatt lebontottak, s 2003 óta új emlékmű áll a régi helyett.

1949-50-ben zajlik a híd újjáépítése, és 1951 márciusában adták át a forgalomnak.

1949 szeptemberében alakult meg az I. öcsödi TSZ, a Szabadság TSZ. Az egymást követő TSZ alakulások és egyesítések során 1976-ban a Kossuth és a Szabadság egyesítéséből jött létre a Szabadság MGTSZ.

1949-ben országszerte feloszlatták a különböző társadalmi egyleteket. A korábbi helyi egyesületek könyvállományából megalakult a népkönyvtár, majd 1952-53. folyamán a községi könyvtár.

1950. január legvégén Öcsöd Békés megyéből Szolnok megyéhez került.

1951: az öcsödi KTSZ alakulása

1952: megalakul az Öcsödi Horgász Egyesület

1954: korábbi kezdeményezések eredményeképpen bedolgozói rendszerben elindul az öcsödi szőnyegszövés, 1956-tól külön helyi részleggel

1957: Vadásztársaság alakulása

1958: helyi Takarékszövetkezet megalakulása

1960-tól kezdődően a szocialista építés folyamatában Öcsöd életében eddig elképzelhetetlen aránya a lakosság egészének javát szolgáló fejlődés bontakozott ki.
1961: víztorony építése
1963-ra felépült a „nagyiskola”, ahol 1963 őszétől 1971-ig a kunszentmártoni gimnázium kihelyezett tagozata működött. Ezzel párhuzamosan megszüntették a tanyai iskolákat. Megszűnt a szülőotthon is és kollégium lett belőle.
1970: nagy árvíz vonult le a Körösön
1974: Pávakör megalakulása
1976: létrejön a Helytörténeti Gyűjtemény a református gyülekezeti házban
1978: az 1923-as kisebb harang mellé a II. világháborúban elvitt pótlására egy 614 kg-os harangot öntettnek Daróczi István és a gyülekezet adományából.
1979: Kézimunka Szakkör alakulás
1980: elkészül a Vörösmarty úti „új óvoda”. Megalakul a Körös-völgyi Természetvédelmi Terület, melynek az öcsödi Körös-part is része lett.
1990-ben elkészült a II. világháborús emlékmű
1991-ben indul az Öcsödi Hírek (előzményei a 1922-26., 1930-31. között megjelenő Öcsöd és Vidéke című hetilap, majd a Kunszentmártonnal közös Körös-Tiszavidék című újság 1931-től) és megalakul a helyi József Attila Nyugdíjasklub.
1997-ben megalakul a Körös-Maros Nemzeti Park
1998: megépül az új víztorony, Petőfi szobrát leplezik le a Kossuth téren és a korábbi évszázadok helyi pecsétjeinek felhasználásával elkészül településünk címere.
2000: Földi Imre jóvoltából elkészülnek az aradi vértanúk kopjafái.
2003: Simon Ferenc József Attila szobra a múzeum udvarán kerül elhelyezésre
2006 áprilisa: az 1970-es árvízszintet jócskán meghaladó árvíz vonult le a Körösön (1041 cm vízmagasság)
2009: első alkalommal kerül megrendezésre a Körös-Zugi Hagyományőrző Fesztivál. Ez év őszén a helyi általános iskola felveszi József Attila nevét
2014: hulladéktelep rekultivációja
2015: kiépül a szennyvízhálózat a településen, megvalósult az ivóvízminőség-javító program

Településünk múltja Képekben

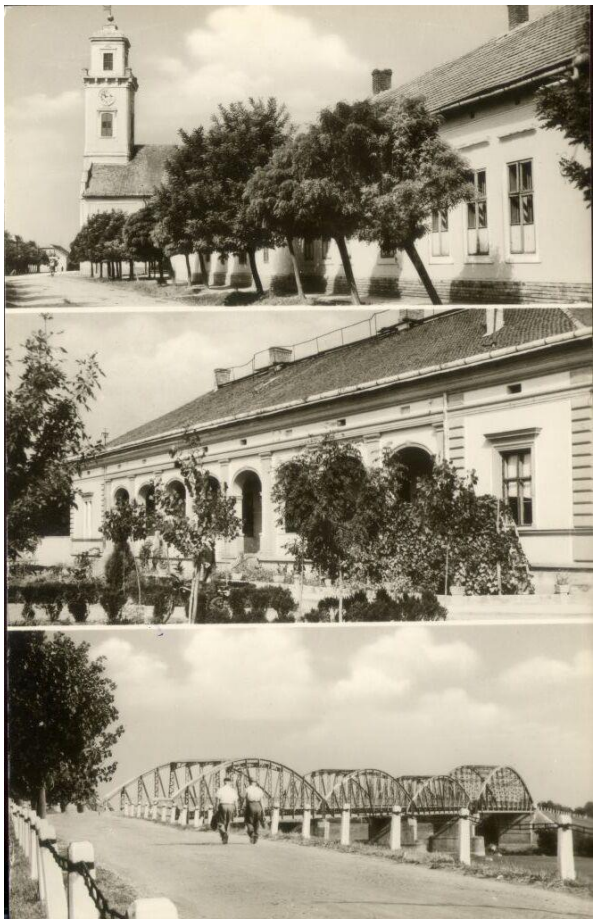

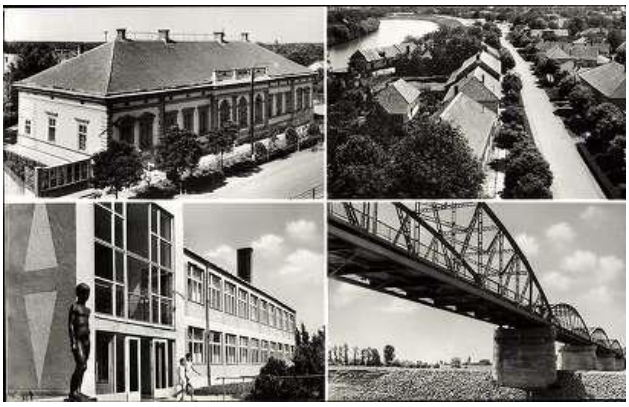

Településünk múltja Képekben

ÖCSÖDI HÍREK A NAGYKÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT LAPJA
Szerkesztők: Csontos Anikó és Séráné Domokos Györgyi
A szerkesztőség címe: Öcsödi Községgondnokság és Könyvtár
5451 Öcsöd, Kossuth tér 1.; konyvtarocsod@gmail.com
A szerkesztőség nem feltétlenül azonosul a szerzők cikkeinek tartalmával és azokért felelősséget nem vállal.
Készült: Öcsöd Nagyközségi Önkormányzat Irodájában - 650 példányban